

Klaagliederen 2

1 Hoe heeft de Heere in Zijn toorn aleph de dochter van Sion in wolken gehuld. Hij heeft vanuit de hemel ter aarde geworpen de luister van Israël; en Hij heeft aan de voetbank van Zijn voeten niet gedacht op de dag van Zijn toorn.

2 De Heere heeft verslonden, Hij heeft niet gespaard, beth alle woningen van Jakob; Hij heeft in Zijn verbolgenheid de vestingen van de dochter van Juda met de grond gelijkgemaakt. Hij heeft ze met de grond in aanraking doen komen, Hij heeft het koninkrijk en zijn vorsten ontheiligd.

3 In brandende toorn heeft Hij gimel heel de hoorn van Israël stukgebroken. Hij heeft Zijn rechterhand naar achteren toe getrokken in het zicht van de vijand. Hij is tegen Jakob ontbrand als een vlamvend vuur, dat naar alle kanten verteert.

4 Hij heeft Zijn boog gespannen als een vijand, dalet Zijn rechterhand in de aanslag als een tegenstander; Hij doodde alle voor het oog begerenswaardige dingen. In de tent van de dochter van Sion heeft Hij Zijn grimmigheid als een vuur uitgestort.

5 De Heere is als een vijand geworden. He Hij heeft Israël verslonden, al haar paleizen heeft Hij verslonden, haar vestingen te gronde gericht: Hij vermeerderde bij de dochter van Juda geklag en geklaag.

6 Hij heeft als in een tuin Zijn hut met geweld omvergehaald, waw Hij heeft Zijn plaats van samenkomst te gronde gericht; De HEERE heeft in Sion laten vergeten feestdag en sabbat. Hij heeft in Zijn grimmige toorn verworpen koning en priester.

7 De Heere heeft Zijn altaar verstoten, zain tenietgedaan Zijn heiligdom. Hij heeft in de hand van de vijand uitgeleverd de muren van haar paleizen. Zij hebben in het huis van de HEERE hun stem laten klinken als op een feestdag.

8 De HEERE heeft besloten om cheth de muur van de dochter van Sion te gronde te richten; Hij heeft het meetlint uitgespannen, Hij heeft Zijn hand niet teruggetrokken van de verslinding. Hij heeft de vestingwal en de muur rouw doen bedrijven, samen zijn zij ingestort.

9 Haar poorten zijn ter aarde gezonken, teth haar grendels heeft Hij vernield en gebroken. Haar koning en haar vorsten bevinden zich onder de heidenvolken. Het onderwijs in de wet ontbreekt. Ook hebben haar profeten geen visioen van de HEERE ontvangen.

10 Zij zitten zwijgend op de grond, jod de oudsten van de dochter van Sion. Zij hebben stof op hun hoofd geworpen, zich met rouwgewaden omgord. Zij laten hun hoofd ter aarde hangen, de jonge vrouwen van Jeruzalem.

11 Mijn ogen zijn verteerd door tranen, kaph mijn binnenste is vol onrust. Mijn ingewanden zijn ter aarde uitgestort, vanwege de breuk van de dochter van mijn volk, om het bezwijken van kind en zuigeling op de pleinen van de stad.

12 Tegen hun moeders zeggen zij: lamed Waar is er koren en wijn? terwijl zij bezwijken als dodelijk gewonden op de pleinen van de stad, terwijl hun leven wegvloeit op de schoot van hun moeders.

13 Wat zal ik u voorhouden, mem waarmee u vergelijken, dochter van Jeruzalem? Waaraan zal ik u gelijkstellen, zodat ik u zal troosten, maagd, dochter van Sion? Want groot als de zee is uw breuk! Wie kan u genezen?

14 Uw profeten hebben voor u gezien nun valse visioenen en dwaasheid; uw ongerechtigheid hebben zij niet bekendgemaakt om uw gevangenschap om te keren, maar zij hebben lasten voor u gezien van valsheid en misleidingen.

15 Alle voorbijgangers hebben over u samech de handen ineengeslagen. Zij sisten van afschuw en schudden hun hoofd over de dochter van Jeruzalem: Is dit de stad waarvan men zei: Volmaakt van

schoonheid, een vreugde voor heel de aarde?

16 Zij hebben over u hun mond opengesperd, pe al uw vijanden. Zij sisten van afschuw en knarsetandden, zij zeiden: Wij hebben haar verslonden! Ja, dit is de dag die wij verwacht hebben, wij hebben hem gevonden en hebben hem gezien!

17 De HEERE heeft gedaan wat Hij Zich had voorgenomen, ain Hij heeft Zijn woord vervuld, dat Hij in de dagen van weleer geboden had. Hij heeft afgebroken, en niet gespaard, en Hij heeft de vijand over u verblijd; Hij heeft de hoorn van uw tegenstanders opgeheven.

18 Hun hart schreeuwde het uit tot de Heere: tsade Muur van de dochter van Sion, laat tranen als een beek naar beneden stromen, dag en nacht! Gun uzelf geen rust, laat uw oogappel niet stilstaan!

19 Sta op, weeklaag in de nacht, koph vanaf de eerste nachtwake! Stort uw hart uit als water voor het aangezicht van de Heere! Hef tot Hem uw handen op, vanwege het leven van uw kleine kinderen, die van honger versmachtten op de hoeken van alle straten.

20 Zie, HEERE, en aanschouw resj aan wie U zo gedaan hebt! Moeten vrouwen hun eigen vrucht eten, kleine kinderen die zij op handen droegen? Moeten dan in het heiligdom van de Heere gedood worden priester en profeet?

21 Zij liggen ter aarde op de straten, sijn jong en oud. Mijn jonge vrouwen en mijn jongemannen zijn door het zwaard gevallen. U hebt hen gedood op de dag van Uw toorn, U hebt hen afgeslacht, en niet gespaard.

22 U hebt bijeengeroepen, als op een feestdag, taw verschrikkingen voor mij van rondom! En niemand is op de dag van de toorn van de HEERE ontkomen of ontvlucht! Wie ik op handen heb gedragen en heb grootgebracht, heeft mijn vijand omgebracht!

Het is God Zelf Die Zijn oordeel voltrekt aan Jeruzalem

Wat we zien is de vernietiging van stad en ommeland, Jeruzalem en Juda. Wat we niet zien – maar nu horen – is nog verstrekkender in zijn gevolgen. Het is de HEERE Die Zich vanuit de hemel lijkt te verbergen voor Zijn volk Israel. Klaagliederen 2:1 *Hoe heeft de Heere in Zijn toorn de dochter van Sion in wolken gehuld. Hij heeft vanuit de hemel ter aarde geworpen de luister van Israël; en Hij heeft aan de voetbank van Zijn voeten niet gedacht op de dag van Zijn toorn.* Bij de roeping van Jesaja kon je het opmerken. Daar wordt gezegd dat de zomen van Gods kleeft de tempel vullen. Jesaja 6:1 *In het jaar dat koning Uzzia stierf, zag ik de Heere zitten op een hoge en verheven troon, en de zomen van Zijn gewaad vulden de tempel.* De tempel was te klein om God te kunnen bevatten. De tempel was de voetbank van Gods voeten. Zo noemde David de tempel reeds. 1 Kronieken 28:2 *Toen stond koning David op en zei: Luister naar mij, mijn broeders, en mijn volk! Het leefde in mijn hart om een huis van rust voor de ark van het verbond van de HEERE te bouwen, en voor de voetbank van de voeten van onze God. Ik heb alles voorbereid voor de bouw.* De HEERE Zelf woonde in de hemel, maar Hij verbleef volgens Zijn belofte in Jeruzalem in Zijn huis, de tempel. Altijd is men zich ervan bewust geweest dat God – Die Zich manifesteerde in Jeruzalem – feitelijk hoog verheven woonde. Psalm 113:4-6 *De HEERE is verheven boven alle heidenvolken, boven de hemel is Zijn heerlijkheid. Wie is als de HEERE, onze God? Die zeer hoog woont, Die zeer laag ziet, in de hemel en op de aarde.* Gods wonen onder Zijn volk heeft vanaf het begin verwondering gebracht over Israël. De heilige hoge God wil onder Zijn volk wonen. 2 Kronieken 6:18-20 *Maar zou God werkelijk bij de mensen op de aarde wonen? Zie, de hemel, ja, de allerhoogste hemel, kan U niet bevatten, hoeveel te min dit huis dat ik gebouwd heb!* De pelgrim was zich goed

bewust van de verhevenheid van de HEERE, de God van Israël. Wanneer hij zich neerboog voor de allerhoogste God, besepte de gelovige maar al te goed dat Gods voeten mogelijk op de aarde rustten, maar dat God Zelf in de hemel troonde. Psalm 99:1-5 *De HEERE regeert; laten de volken sidderen. Hij troont tussen de cherubs; laat de aarde beven. De HEERE is groot in Sion, Hij is verheven boven alle volken. Laten zij Uw grote en ontzagwekkende Naam loven. Heilig is Hij. Loof de macht van de Koning, Die het recht liefheeft. Ú hebt een billijk bestuur gevestigd, Ú hebt recht en gerechtigheid gedaan in Jakob. Roem de HEERE, onze God; buig u neer voor de voetbank van Zijn voeten. Heilig is Hij.* Zoals een boot veilig voor anker ligt, bewaard bij elke storm, zo was het anker van Israël ook uitgeworpen, maar dan in de hemel. Dat was het geval. Maar dat gaat nu veranderen. Met donderend geweld maakt God de touwen los en vanuit de hemel valt het anker en alle koorden die er aan verbonden zijn op Israël. God heeft het volk en al Zijn beloften en verbonden losgemaakt en op aarde geworpen. Klaagliederen 2:1 *Hij heeft vanuit de hemel ter aarde geworpen de luister van Israël; en Hij heeft aan de voetbank van Zijn voeten niet gedacht op de dag van Zijn toorn.* Het ging trouwens niet alleen Jeruzalem aan, maar het hele beloofde land. Het hart daarvan wordt echter gevormd door de tempel, het huis van God. Bij alles wat te gronde gaat bij de verwoesting van Jeruzalem, is dit het meest vergaand: God Zelf verbreekt alle banden met Zijn volk. Hoewel de metaforen en feitelijke aanduidingen – zoals *voetbank* vers 1, *tent* vers 4, *plaats van samenkomst* vers 6 maar ook *heiligheid* en *altaar* vers 7 – de stad en ommeland lijken te raken, staan ze vooral voor de tempel. Wie had dat gedacht? Niemand hield dit voor mogelijk, behalve wellicht iemand zoals Jeremia.

De tempel van Salomo verwoest in 586 v Chr.

Het verbond van God met Zijn volk Israël is voorwaardelijk.

God trok de beloften van het Oude Verbond – gedaan aan Abraham, Izaäk en Jakob – in. Heel weinig mensen hadden dit aan zien komen. Men voelde zich zeker van *Jeruzalem* en *de tempel* en *het paleis* en *het verbond* omdat het *een eeuwig verbond* was, *de eeuwige stad*, *een eeuwig huis*. Was dat fout van die mensen om te denken dat het *eeuwig* zou duren? Berustte dit op een vergissing? Hun fout was te denken dat dit *onvoorwaardelijke beloften* waren. De idee dat het niet stuk kon, klopte niet. In de Bijbel heeft de HEERE vanaf het begin voldoende duidelijk gemaakt dat er een andere kant aan *de verbondsbeloften* zit, namelijk die van *de verbonds-eisen*. God sloot het verbond met Israel op basis van de tien geboden. Exodus 34. Wanneer het volk de geboden trouw zou volbrengen, zouden de beloften voor eeuwig en altijd gelden. Maar als het volk van zijn kant het Verbond zou verbreken door hun ongehoorzaamheid, dan zou God zich niet langer gebonden achten aan Zijn beloften. Dat wist men

overigens heel goed. Denk bijvoorbeeld aan de woorden van koning Salomo bij de inhuldiging van de tempel. 2 Kronieken 6:14-17 en zei: *HEERE, God van Israël, er is geen God zoals U, in de hemel of op de aarde, Die het verbond en de goedertierenheid houdt tegenover Uw dienaren, die met heel hun hart wandelen voor Uw aangezicht, Die Zich tegenover Uw dienaar, mijn vader David, gehouden hebt aan wat U tot hem had gesproken. Want met Uw mond sprak U, en dat hebt U met Uw hand vervuld, zoals het op deze dag is. En nu HEERE, God van Israël, houd U tegenover mijn vader David, Uw dienaar, aan wat U tot hem gesproken hebt: Het zal u voor Mijn aangezicht niet aan een man ontbreken die op de troon van Israël zal zitten, tenminste, wanneer uw zonen op hun weg letten door in Mijn wet te wandelen, zoals u voor Mijn aangezicht gewandeld hebt. Nu dan, HEERE, God van Israël, laat toch Uw woord, dat U tot Uw dienaar, tot David, sprak, bewaarheid worden.* Het waren weliswaar eeuwige beloften, maar het waren geen onvoorwaardelijke beloften. God zou Zijn beloften gestand doen als Israël Hem zou vertrouwen en zich aan Hem zou houden.

Eeuwige beloften

	Eeuwige beloften	Voorwaarden
Het Verbond met Abraham	Genesis 17:7,8 Ik zal Mijn verbond maken tussen Mij, u en uw nageslacht na u, al hun generaties door, tot <i>een eeuwig verbond</i> , om voor u tot een God te zijn, en voor uw nageslacht na u. Ik zal aan u en uw nageslacht na u het land waar u vreemdeling bent, heel het land Kanaän, als eeuwig bezit geven. Ik zal hun tot een God zijn.	Genesis 17:9,10 Verder zei God tegen Abraham: En wat u betreft, u moet Mijn verbond in acht nemen, u en uw nageslacht na u, al hun generaties door. Dit is Mijn verbond dat u moet houden tussen Mij en u en uw nageslacht na u: al wie mannelijk is bij u moet besneden worden.
Het Sinaï Verbond	Exodus 34:4,10 Toen hieuw Mozes twee stenen tafelen uit, zoals de eerste. En Mozes stond vroeg in de morgen op, klom de berg Sinaï op, zoals de HEERE hem geboden had, en hij nam de twee stenen tafelen in zijn hand. (..) Toen zei Hij: Zie, Ik sluit een verbond; ten overstaan van heel uw volk zal Ik wonderen doen, zoals die op de hele aarde en onder welk volk ook nog nooit tot stand gebracht zijn. Ja, heel het volk, in het midden waarvan u verkeert, zal de daden van de HEERE zien, want het is ontzagwekkend wat Ik met u ga doen.	Exodus 20:1-17 Toen sprak God al deze woorden: Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte, uit het slavenhuis, geleid heeft. 1. U zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. 2. U zult voor uzelf geen beeld maken 3. U zult zich daarvoor niet neerbuigen, 4. U zult de Naam van de HEERE, uw God, niet ijdel gebruiken, 5. Eer uw vader en uw moeder, 6. U zult niet doodslaan. 7. U zult niet echtbreken. 8. U zult niet stelen. 9. U zult geen vals getuigenis spreken tegen uw naaste. 10. U zult niet begeren wat van uw naaste is.

Het koningschap van David	<p>2 Samuël 7:16 Uw huis en uw koningschap zullen voor uw ogen voor <i>eeuwig vaststaan, uw troon zal voor eeuwig zeker zijn.</i> (De Nathansbelofte)</p>	<p>2 Samuël 7:12-15 Wanneer uw dagen voorbij zijn en u met uw vaderen ontslapen bent, zal Ik uw nakomeling na u, die uit uw lichaam voortkomt, doen opstaan en Ik zal zijn koningschap bevestigen. Die zal voor Mijn Naam een huis bouwen, en Ik zal de troon van zijn koningschap voor eeuwig bevestigen. Ik zal hem tot een Vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn, wat wil zeggen: als hij zich misdraagt, zal Ik hem terechtwijzen met een stok als van mensen en met slagen als van mensenkinderen. Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, zoals Ik die deed wijken van Saul, die Ik voor uw ogen weggenomen heb</p>
Jeruzalem	<p>Psalm 48:9 Zoals wij het gehoord hadden, zo hebben wij het gezien in de stad van de HEERE van de legermachten, in de stad van onze God: <i>God zal haar stand doen houden tot in eeuwigheid.</i> In de stad van de HEER van de hemelse machten, in de stad van onze God, hebben wij gezien wat wij hadden gehoord: <i>God houdt haar voor eeuwig in stand.</i></p>	
De tempel	<p>Psalm 48:10-15 O God, wij gedenken Uw goedertierenheid in het midden van Uw tempel. Zoals Uw Naam is, o God, zo is Uw roem, tot aan de einden der aarde; Uw rechterhand is vol gerechtigheid. Laat de berg Sion zich verblijden; laat de dochters van Juda zich verheugen omwille van Uw oordelen. Ga rondom Sion en loop eromheen, tel haar torens, richt uw hart op haar vestingwal, kijk nauwkeurig naar haar paleizen om het aan de volgende generatie te vertellen. <i>Want deze God is onze</i></p>	

*God, eeuwig en altijd; Hij zal ons
leiden tot de dood toe.*

Het eeuwige Verbond van God met Zijn volk Israël is – in zekere zin – onvoorwaardelijk.

Het is waar dat de voorwaarden er niet altijd expliciet bij verteld worden. In Psalm 48 ontbreken ze bijvoorbeeld waar het gaat over *Jeruzalem* en *de tempel*. Wel zijn ze altijd impliciet verondersteld omdat er andere Bijbelplaatsen zijn waar duidelijke voorwaarden gekoppeld zijn aan de eeuwige beloften van de God van Israël. Denk aan Jeremia 7:8-12 *Zie, u vertrouwt op bedrieglijke woorden, die niet van nut zijn. Stelen, doodslaan, overspel plegen, valse eden afleggen, reukoffers brengen aan de Baäl, andere goden achternagaan, die u niet gekend hebt, en dan voor Mijn aangezicht komen staan in dit huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen, en zeggen: Wij zijn gered – om al deze gruweldaden te doen? Is dan dit huis waarover Mijn Naam is uitgeroepen, in uw ogen een rovershol? Ook Ik, zie, Ik heb het gezien, spreekt de HEERE. Want ga toch naar Mijn plaats die in Silo was, daar waar Ik vroeger Mijn Naam heb laten wonen, en zie wat Ik daarmee gedaan heb vanwege de slechtheid van Mijn volk Israël.* Toch is het ook wel weer begrijpelijk dat de voorwaarden er niet altijd bijstaan, want de beloften zijn in zekere zin *onvoorwaardelijk*. Om een voorbeeld te geven. De profetieën over de volkeren leren dat het met het vonnis ook met die volken gedaan is. De meesten van hen – zoals Ammon, Moab, Edom – komen we zelfs niet meer tegen in de reguliere geschiedenis. Maar bij Israël – hoe hard de straf ook aankomt – is er na verloop van tijd niet alleen een herstel van de relatie van God met Zijn volk, maar ook van land en stad en tempel. In die zin namelijk dat de HEERE – in dit geval – bij de verbreking van het Oude Verbond door het volk Israël, komt met een *Nieuw Verbond*. Jeremia 31 Het volk ontvangt het *recht op terugkeer*. Ook wordt *Jeruzalem* opnieuw herbouwd compleet met *tempel*. Zoiets heeft zich reeds voorgedaan in de tijd van Ezra en Nehemia onder de stimulerende profetieën van de profeten Haggai en Zacharia. Dat was aan het einde van de vijfde eeuw voor Chr. Zeker, de tweede tempel was niet te vergelijken met de eerste tempel. De een stond er bij te juichen, terwijl de ander – die de oude tempel nog had gekend – erbij stond te huilen. Ezra 3:12,13 *Maar velen van de priesters en de Levieten en de familiehoofden, namelijk de ouderen die het eerste huis op zijn fundering gezien hadden, huilden met luide stem toen zij dit huis voor hun ogen zagen, terwijl vele anderen met gejuich en met blijdschap hun stem verhieven. En het volk kon geen onderscheid maken tussen het geluid van het vreugdegejuich en het geluid van het huilen van het volk, want het volk hief een groot gejuich aan en het geluid werd tot ver gehoord.* Maar de tempel was er wel, met Gods toezegging om er weer te gaan wonen. In zekere zin was het Verbond van God met Israël dus onvoorwaardelijk. Nooit zal de HEERE Zijn volk, Zijn huis, Zijn koning, Zijn stad opgeven.

Gods eeuwige beloften aan Israel.

Het is nu begin 2000 na Chr. en nog steeds is het Joodse volk er, gedecimeerd in WOII maar toch. In onze tijd hebben we opnieuw gezien dat God Zijn volk in 1948 de mogelijkheid gaf om een eigen Staat te stichten in het land van herkomst. Ook hebben ze de stad Jeruzalem weer in handen als de eeuwige hoofdstad. Het wachten is op de bouw van de tempel op het plein, waar nu nog twee Islamitische heiligdommen staan. Dat zal ook gebeuren binnen afzienbare tijd.

Aan het eind van de tijd zal de volkomen vervulling van de Verbonden doorbreken als het Nieuwe Jeruzalem neerdaalt op de aarde en God de Vader en de Zoon de tempel vormen. Niet voor niets is het Nieuwe Jeruzalem opgebouwd met twaalf poorten naar de twaalf stammen van Israël met twaalf grondstenen voor de stadsmuur naar het getal van de twaalf apostelen van het Nieuwe Verbond. Openbaring 21:11-14 *Zij had de heerlijkheid van God, en haar uitstraling was als een zeer kostbare edelsteen, als een kristalheldere steen jaspis. Zij had een grote en hoge muur met twaalf poorten, en bij die poorten twaalf engelen. Ook waren er namen op geschreven, namelijk van de twaalf stammen van de Israëlieten. Drie poorten op het oosten, drie poorten op het noorden, drie poorten op het zuiden, en drie poorten op het westen. En de muur van de stad had twaalf fundamenten met daarop de twaalf namen van de twaalf apostelen van het Lam.*

De Onafhankelijkheidsdag jaarlijks gevierd door Israël sinds de Staat Israël op 14 mei 1948

Ondanks het feit dat de beloften van God bij *het Verbond* en *de koning* en *de stad* en *de tempel* voor de eeuwigheid bedoeld waren, ze waren *niet* onvoorwaardelijk. Met de ballingschap grijpt de HEERE in op de geschiedenis van Zijn volk. God neemt voor eens en voor altijd de idee weg dat niets en niemand het Verbond kan opbreken. Ons ongeloof en onze ongehoorzaamheid kunnen het Verbond verbreken waarmee al Gods beloften op het spel komen te staan. Ook al komt de HEERE met een Nieuw Verbond, in de Verbonden ligt besloten dat het volk de HEERE moet vertrouwen en gehoorzamen. Jeruzalem en de tempel en het eeuwige volk van God dat gaat allemaal wel door, maar of u en ik er ook deel aan hebben dat hangt af van het feit of we persoonlijk ook op God vertrouwen en ons aan Hem houden. De voorwaarden zijn niet veranderd, wel heeft de HEERE bij de totstandkoming van het Nieuwe Verbond alles – wat nodig is – gedaan aan de mogelijkheden om Hem te vertrouwen en zich aan Hem te houden. De verbetering van het Nieuwe Verbond – vergeleken bij het Oude Verbond – zit hem in de verzoening

door het bloed van Christus en de gave van de Heilige Geest. Toen het Oude Verbond bezweek onder de zwakheid van de mens – wij zijn niet alleen zondaar, maar lagen verloren in schuld – kwam God met het Nieuwe Verbond en de beloften om aan de gelovige mens te geven wat hij nodig heeft om op God te vertrouwen en zich gehoorzaam aan Hem te houden. God heeft het Nieuwe Verbond gesticht door Zijn Zoon Jezus, Die voor deze wereld aan het kruis van Golgotha is gestorven. Niet alleen deed de Heere Jezus dat om met Zijn bloed verzoening van de schuld mogelijk te maken, maar ook om de Heilige Geest te verwerven waardoor wij mensen een ander hart zouden ontvangen, een hart dat God niet alleen *wil* maar ook *kan* gehoorzamen.

Een Nieuw Verbond op basis van Christus' verlossingswerk.

De rechtvaardigen in Israël

Iemand zal vragen of het volk Israël God wel kon gehoorzamen? Was het Oude Verbond niet gedoemd om te mislukken? Nee, er zijn wel degelijk *rechtvaardige gelovigen* in het Oude Testament. Noem eens iemand. Koning David? Hij maakt gevoelige fouten tegenover zijn volk en zijn God. Zo heeft hij de schuld van *echtbreuk* en *moord* op zijn geweten in dat 'akkefietje' met Bathseba en Uria. Daarvoor heeft hij zwaar moeten boeten. Hij verloor niet alleen het eerste kind uit de relatie met Bathseba, maar *echtbreuk* en *moord* bleven David en de koninklijke familie intern achtervolgen. 2 Samuel 12:15/2 Samuel 13-19 En dan was er ook nog *de volkstelling* – of beter gezegd – die van het leger. 2 Samuel 24. Fout natuurlijk om – door God aan de macht geholpen – de indruk te wekken dat je het als koning alleen wel afkunt met een groot leger. God nam hem dat niet in dank af. David mocht kiezen uit de straf. Wat wilde David? Wilde hij vallen in de handen van mensen of van God? Hij wilde daarin toch het liefst met God te maken hebben. Een ziekte doodde duizenden Israëlieten totdat God het een halt toeriep en David de HEERE op de akker van Ornan een offer bracht van dank, een offer ter verzoening van zijn zonden. De dorsvloer van Ornan was trouwens niet toevallig dezelfde plek als waar Abraham zijn zoon Izaak had willen offeren, de berg Moria. Daar zou de zoon van David later de tempel bouwen. 2 Kronieken 3:1 *Toen begon Salomo het huis van de HEERE te bouwen, in Jeruzalem, op de berg Moria, waar de HEERE aan zijn vader David verschenen was, op de plaats die David bepaald had, op de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet.* Dat werd uiteindelijk de plaats waar de HEERE Zijn Naam liet wonen. Koning Salomo begon zo veelbelovend, juist ook op het punt van de wet. Zo koos hij – toen God hem vroeg wat hij het liefste wilde – voor *inzicht in goed en kwaad bij de rechtspraak*, als belangrijke taak van de koning. Hij koos

ervoor om in de eerste plaats een goede rechter te zijn in plaats van *een lang leven of rijkdom*. 1 Koningen 3 Hij wilde een goede rechter zijn. Dat is hij ook geworden. Bij de inwijding van de tempel wist hij nog heel goed te vertellen dat gehoorzaamheid een voorwaarde is van zegen. Maar *het grote geld en de vele paarden en de vele vrouwen* zijn hem noodlottig geworden. En dat terwijl de HEERE de koning in het boek Deuteronomium al had gewaarschuwd voor deze drie. Deuteronomium 17:14-18 Dat getuigde nu weer niet van wijsheid, waar deze koning normaal om bekend stond. Psalm 111:10 *De vreze des HEEREN is het beginsel van wijsheid, allen die ernaar handelen, hebben een goed inzicht; Zijn lof houdt voor eeuwig stand*. De prioriteit moet liggen bij de gehoorzaamheid aan God. *First things first*, zouden wij zeggen. Koning Salomo had de zaken na verloop van tijd niet meer goed op een rijtje en toen ging het vervelend mis. Hij bouwde tempels voor de vrouwen uit het buitenland compleet met priesters en altaren enz. Fout natuurlijk. Heel fout. Daarna scheurt de HEERE het rijk voor straf in twee stukken, maar de beide rijken die vervolgens ontstaan – Israël en Juda – brengen het er met hun koningen niet veel beter vanaf. Alle geboden van God moeten er op een gegeven moment aan geloven. Hoewel de HEERE profeten zond, keerde het volk God de rug toe. Maar de rechtvaardigen in Israël waren er wel degelijk waren al die tijd. In de tijd van Elia – die dacht dat hij er helemaal alleen voor stond – moeten er volgens de HEERE zeker nog zeven duizend mensen geweest zijn die hun knieën niet bogen voor de Baal. 1 Koningen 19:18 *Maar Ik zal er in Israël zeventuizend overlaten, allen die de knieën niet gebogen hebben voor de Baäl, en allen van wie de mond hem niet gekust heeft*. Dus ze waren er wel degelijk, de rechtvaardigen. En ze kunnen als bewijs dienen dat het zeker niet onmogelijk was – om ook in de tijd van het Oude Testament met de dienst van de tempel en de mogelijkheid van verzoening – God te dienen op een gepaste manier. Alleen kwam het er op een gegeven moment niet meer van. Dat was in de tijd van Jeremia. Die was bijna de enige die nog beseftte wat er allemaal misging en ook dat dat nooit goed kon aflopen. Hij heeft zijn best gedaan – en het is zeker niet zonder waarde – maar voor de mensen van zijn tijd mocht het niet baten. Zij trokken zich niets aan van de profeet.

De wijsheid van Salomo. Wie is de moeder van het levende kindje?

Het Oude Verbond met Abraham, het Sinaï Verbond en het Nieuwe Verbond.

Hoewel er dus een zekere on-voorwaardelijkheid gelegen is in de *eeuwige beloften* van God is er dus wel degelijk de voorwaarde van vertrouwen en gehoorzaamheid, zowel bij het Oude als het Nieuwe

Verbond. Het Oude Verbond dat de HEERE met Abram sloot, kreeg bij de Uittocht uit Egypte bij de berg Sinaï uitwerking op het punt van de verantwoordelijkheid van Gods volk en de gehoorzaamheid. Het Oude Verbond werd gesloten op grond van *de tien geboden*. Exodus 34:10,11 *Toen zei Hij: Zie, Ik sluit een verbond; ten overstaan van heel uw volk zal Ik wonderen doen, zoals die op de hele aarde en onder welk volk ook nog nooit tot stand gebracht zijn. Ja, heel het volk, in het midden waarvan u verkeert, zal de daden van de HEERE zien, want het is ontzagwekkend wat Ik met u ga doen. Houd u aan wat Ik u heden gebied. Zie, Ik zal de Amorieten, Kanaänieten, Hethieten, Ferezieten, Hevieten en Jebusieten voor u uit verdrijven.* Je kunt het Sinaï-verbond zien als een soort *tussenfase* tussen het Verbond van God met Abraham en het Nieuwe Verbond. Het woord *tussenfase* mag dan misschien vreemd klinken, maar op het moment dat *het Nieuwe Verbond* – dat God met ons opricht in Zijn Zoon Jezus – er is, wordt teruggегреpen op het Verbond dat de HEERE met Abraham sloot. Genesis 17:1-8 *Toen Abram negenennegentig jaar oud was, verscheen de HEERE aan Abram en zei tegen hem: Ik ben God, de Almachtige! Wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht. Ik zal Mijn verbond sluiten tussen Mij en u, en u uitermate talrijk maken. Toen wierp Abram zich met het gezicht ter aarde en God sprak met hem: Wat Mij betreft, zie, Mijn verbond is met u! U zult vader worden van een menigte volken. U zult niet meer Abram heten, maar uw naam zal Abraham zijn, want Ik zal u vader van een menigte van volken maken. Ik zal u uitermate vruchtbaar maken: Ik zal u tot volken maken en er zullen koningen uit u voortkomen. Ik zal Mijn verbond maken tussen Mij, u en uw nageslacht na u, al hun generaties door, tot een eeuwig verbond, om voor u tot een God te zijn, en voor uw nageslacht na u. Ik zal aan u en uw nageslacht na u het land waar u vreemdeling bent, heel het land Kanaän, als eeuwig bezit geven. Ik zal hun tot een God zijn.*

Het Verbond dat de HEERE met Abraham sloot.

Het is de apostel Paulus die dat doet in de brief aan de Romeinen 4. Paulus staat stil bij de woorden die hij aantreft in het boek Genesis, woorden die gezegd worden van Abraham. Namelijk ‘dat Abraham in God geloofde en dat hem dat werd aangerekend als een daad van gerechtigheid’. Romeinen 4:1-3 *Wat zullen wij dan zeggen dat Abraham, onze vader, wat het vlees betreft verkregen heeft? Immers, als Abraham uit werken gerechtvaardigd is, heeft hij iets om zich op te beroemen, maar niet bij God. Want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem tot gerechtigheid gerekend.* Feitelijk grijpt Paulus – of beter gezegd dat HEERE – weer terug op het Verbond met Abraham, waarin *de gerechtigheid die voortkomt uit het geloof* is opgenomen. Iemand zal zich afvragen waarom de HEERE een tussenfase inlaste waarin Hij veel, zo niet alles laat aankomen op de gehoorzaamheid van de mens. Het antwoord

zal gezocht moeten worden in de problematiek van de mens op het punt van de gehoorzaamheid aan God. Op dat punt is het fout gegaan. Het eerste, het beste gebod dat de mens van Gods kant ontving in het Paradijs heeft hij overtreden met de zondeval. Daar waar de fout is begaan, zal hij ook hersteld moeten worden. Het is wonderlijk dat God de mens Abraham – op het punt van de herkrege gerechtigheid – hechtte aan geloof en overgave. De besnijdenis beeldt uit dat het mes in het vlees moet. De kinderen van God moeten het niet hebben van hun eigen prestatie maar van Gods belofte. God bevestigt het geloof van Abraham heel mooi met de woorden van Genesis 15:6 *En hij geloofde in de HEERE, en Die rekende hem dat tot gerechtigheid.* Blijft over de proef van de gehoorzaamheid. In het Sinaïverbond heeft God *tien geboden* gegeven, op grond waarvan Hij het verbond sloot. Exodus 34 Het Sinaïverbond is uiteindelijk door Gods volk met voeten getreden. Ieder gelovig mens doet er verstandig aan – alleen al vanwege de ervaringen van het volk Israël – te erkennen dat we het vanuit onszelf niet wilden en ook niet konden. We zijn – als het goed is – dank zij het Oude Testament allen overtuigd van het faillissement van de mens. De apostel Paulus neemt de balans op van het Oude Testament en komt tot de volgende conclusie in Romeinen 3:9-18 *Wat dan wel? Zijn wij voortreffelijker? Beslist niet! Wij hebben immers zojuist én Joden én Grieken beschuldigd dat zij allen onder de zonde zijn, zoals geschreven staat: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één, er is niemand die verstandig is, er is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgedwaald, samen zijn zij nutteloos geworden. Er is niemand die goeddoet, er is er zelfs niet één. Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, addergif is onder hun lippen. Hun mond is vol vervloeking en bitterheid, hun voeten zijn snel om bloed te vergieten. Vernieling en ellende is op hun wegen, en de weg van de vrede hebben zij niet gekend. De vreze Gods staat hun niet voor ogen.* We doen niet alleen zonden, maar we liggen/lagen verloren in schuld. We zijn als mens niet instaat om zelf uit onze schuld op te staan. Het is alsof we in het drijfzand wegzonken. Iemand van buiten moest ons de hand toesteken om ons uit onze verloren positie te bevrijden. Het is niet zo dat iemand dit moest doen alsof de verplichting bij de ander ligt. Het is enkel en alleen genade waardoor wij leven. Het is onze redding. God was dit feitelijk niet aan ons verplicht natuurlijk. Maar Hij deed het omdat Hij een God van genade is. God stak ons – bij de vorming van het Nieuwe Verbond – de helpende hand toe door niet alleen onze schuld te verzoenen, maar ons ook een ander hart, een andere dimensie van leven te schenken.

Pasen feest van vernieuwing, herrijzen en verzoening.

We hadden een Redder nodig, Die niet alleen het kwade wegneemt – de schuld – maar ook het goede toevoegt aan ons leven – de Geest. God grijpt terug op het Verbond met Abraham omdat voor het volk Israël de gerechtigheid voort moest komen uit hun daden. Door hun ongehoorzaamheid verloren zij hun

gerechtigheid en verbraken zij het Verbond. Toen kwam Christus Die met Zijn gehoorzaamheid tot de dood, ja de dood aan het kruis, de breuk tussen God en mens herstelde. Als Christus, Gods Zoon gekomen is – en de verzoening van onze schuld en de vernieuwing door de Heilige Geest voor de gelovigen veilig gesteld is – kan de apostel teruggrijpen op Abraham door er op te wijzen dat wij in het geloof alles hebben ontvangen wat we nodig hebben om rechtvaardig te zijn in Gods oog. Dat klopt ook als je let op de beloften van *verzoening en vernieuwing*. Wanneer we dus werkelijk leven vanuit het geloof in de Heere Jezus zal de HEERE onze zonden vergeven en zullen wij Hem – door het veelzijdige werk van de Heilige Geest in ons leven – niet alleen in alle dingen vertrouwen, maar ook gehoorzaam dienen. Dat is en blijft de voorwaarde, gehoorzaamheid aan God.

De voorwaarde van het Sinaïverbond is de gehoorzaamheid.

De voorwaarde van het Sinaï-Verbond – dat het volk overigens blijmoedig op zich genomen heeft bij de verbondssluiting in de woestijn – was dat men beloofde alle geboden van God te houden. Exodus 24:3 *Mozes kwam terug en vertelde al de woorden van de HEERE en al de bepalingen aan het volk. Toen antwoordde heel het volk eenstemmig en zij zeiden: Al de woorden die de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen.* Een van de eerste dingen die de HEERE – nadat het volk in het beloofde land is aangekomen – laat doen is naar elkaar toe *de zegen en de vloek* uitspreken. Het ene deel van het volk verzamelt Jozua op de berg Ebal de andere helft op de berg Gerizim. Vanaf de berghellingen spreekt het volk elkaar *de zegen en de vloek* toe. De voorwaarde van gehoorzaamheid wordt nadrukkelijk onderstreept.

Deuteronomium 28:1,2 *En het zal gebeuren, als u de stem van de HEERE, uw God, nauwgezet gehoorzaam bent, door al Zijn geboden, die ik u heden gebied, nauwlettend in acht te nemen, dat de HEERE, uw God, u dan een plaats zal geven hoog boven alle volken van de aarde. En al deze zegeningen zullen over u komen en u bereiken, wanneer u de stem van de HEERE, uw God, gehoorzaam bent.*

En al deze zegeningen zullen over u komen en u bereiken, wanneer u de stem van de HEERE, uw God, gehoorzaam bent.

Vervolgens klinken ook de vervloekingen die God zal doorvoeren als Israël ongehoorzaam is aan de wetten en geboden van God. Reeds in het boek Deuteronomium wordt de ballingschap genoemd als straf op de ongehoorzaamheid mocht de HEERE dat aantreffen onder Zijn volk. Deuteronomium 28:36,37 *De HEERE zal u en de koning die u over uzelf aangesteld hebt, naar een volk brengen dat u zelf niet kende, en ook uw vaders niet. Daar zult u andere goden dienen, hout en steen. U zult een verschrikking, een spreekwoord en een voorwerp van spot zijn onder al de volken waar de HEERE u naartoe voeren zal.* Ook de Klaagliederen huilen om het verwoeste land. Het is het beloofde land wat toevalt aan de vijand. Klaagliederen 2:2 *De Heere heeft verslonden, Hij heeft niet gespaard, alle woningen van Jakob; Hij heeft in Zijn verbolgenheid de vestingen van de dochter van Juda met de grond gelijk gemaakt. Hij heeft ze met de grond in aanraking doen komen, Hij heeft het koninkrijk en zijn vorsten ontheilgd.* Met God waren ze hoegenaamd onverslaanbaar, maar zonder God zijn ze kwetsbaar. De mensen beklagen zich dat de HEERE Zijn beschermende hand heeft teruggetrokken. De HEERE – altijd

geroemd om Zijn trouw – laat het afweten. Klaagliederen 2:3 *In brandende toorn heeft Hij heel de hoorn van Israël stukgebroken. Hij heeft Zijn rechterhand naar achteren toe getrokken in het zicht van de vijand. Hij is tegen Jakob ontbrand als een vlamvend vuur, dat naar alle kanten.* De trouw van God veronderstelt de trouw van Israël. Als Israël het Verbond uit handen laat vallen, kan het op een gegeven moment ook niet langer rekenen op God als *Beschermheer*. Sterker, de HEERE heeft niet alleen Zijn handen van Zijn volk afgetrokken, maar Hij keert Zich ook persoonlijk in grote woede tegen hen. Zijn vonnis komt met vuur. Klaagliederen 2:5 *De Heere is als een vijand geworden. Hij heeft Israël verslonden, al haar paleizen heeft Hij verslonden, haar vestingen te gronde gericht: Hij vermeerderde bij de dochter van Juda geklag en geklaag Hij is tegen Jakob ontbrand als een laaiend, allesvernietigend vuur.* Het is God Zelf Die dit Zijn volk aandoet. Dat is het refrein van Klaagliederen. Zeven verzen lang: de HEERE dit. De HEERE dat. Met Naam en Toenaam. Zeven is het getal van *de volheid*. Het was God en niemand anders die dit Zijn volk aandeed. Het is bijna niet te geloven. Laten we het maar op een rijtje zetten. Dan zal het misschien tot ons doordringen. Hoewel het allemaal gezegd is en herhaald heeft het volk Israël buitengewoon moeten wennen aan de idee dat het zonder gehoorzaamheid niet gaat. De verwoesting van stad en stempel maken dit voor eens en altijd duidelijk. Het is een heel harde les. Hebben wij deze les al geleerd?

Zevenmaal de HEERE tegen Zijn volk.

Klaagliederen 2:1	Hoe heeft de Heere in Zijn toorn de dochter van Sion in wolken gehuld.
Klaagliederen 2:2	De Heere heeft verslonden, Hij heeft niet gespaard, alle woningen van Jakob.
Klaagliederen 2:5	De Heere is als een vijand geworden. Hij heeft Israël verslonden.
Klaagliederen 2:6	De HEERE heeft in Sion laten vergeten feestdag en sabbat. Hij heeft in Zijn grimmige toorn verworpen koning en priester.
Klaagliederen 2:7	De Heere heeft Zijn altaar verstoten, tenietgedaan Zijn heiligdom.
Klaagliederen 2:8	De HEERE heeft besloten om de muur van de dochter van Sion te gronde te richten.
Klaagliederen 2:17	De HEERE heeft gedaan wat Hij Zich had voorgenomen, Hij heeft Zijn woord vervuld, dat Hij in de dagen van weleer geboden had. Hij heeft afgebroken, en niet gespaard, en Hij heeft de vijand over u verblijd; Hij heeft de hoorn van uw tegenstanders opgeheven

Hoe heeft de Heere in Zijn toorn de dochter van Sion in wolken gehuld.

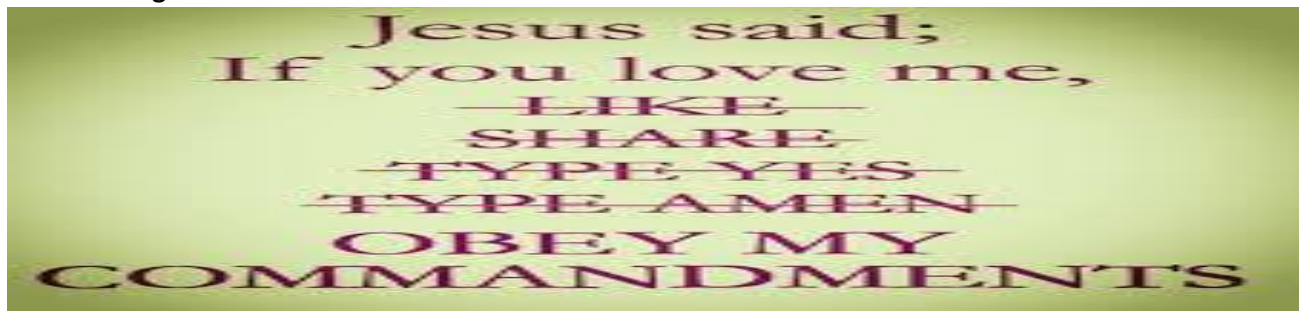

De wet en het oordeel en de hel zijn een blijvende realiteit ook in het Nieuwe Verbond.

Een van de redenen waarom God het Sinaï-verbond heeft tussengelast is dat vanaf het begin voor iedereen – Israël en de volken – onomstotelijk duidelijk moest worden dat God het volledige vertrouwen

maar ook een algehele gehoorzaamheid van Zijn volk verwachtte. Hij zou komen met Zijn oordeel, wanneer het volk zich van Hem af zou keren en alles zou doen wat God verbiedt. Dat geldt namelijk niet alleen voor het Oude maar ook voor het Nieuwe Verbond van God. Waren er toen stemmen die zich vooral beriepen op het woord *eeuwig* dat verbonden was met *de stad Jeruzalem* en *het Verbond* en *het land en het volk*, ook nu zijn er krachten aan het werk die de realiteit van het oordeel van God weg willen poetsen. Men heeft vandaag de dag de neiging – aan de ene kant – om te ontkennen dat er zoiets is als een *laatste oordeel van God*. Ook het bestaan van *de hel* en *de opstanding van de niet-gelovigen* uit de dood, om vervolgens overgeleverd te worden aan de tweede dood namelijk de hel wordt door weinigen gehonoreerd. Men is serieus van mening dat men in dit leven zich van God kan afkeren en zich atheïst kan noemen, terwijl men eenmaal aangekomen bij de hemelpoort toch binnengelaten zou worden. Er zijn veel mensen die niets meer moeten hebben van de God van de Bijbel vanwege de wet en de dreiging met het oordeel en de hel. Als dat de ene kant is – de ontkenning van het oordeel – de andere kant is de eenzijdige nadruk die de kerk en de zogenaamd christelijke media leggen op de God van de Bijbel als de God van liefde en genade. Daarbij komt ook nog dat het lezen van de wet verdwijnt uit de officiële kerkdienst en de tucht uit het kerkelijke leven. Wie de Heere Jezus hoort over wet en profeten en de realiteit van het oordeel zal echter tot de erkenning moeten komen dat deze persé niet doorgestreept moeten worden bij de behandeling en het naar buiten brengen van het christelijke geloof. Jezus is namelijk nog niet begonnen Zijn werk of Hij wil *met de Bergrede* dit mogelijke misverstand meteen de wereld uithelpen. Mattheus 5:17 *Denk niet dat Ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen; Ik ben niet gekomen om die af te schaffen, maar te vervullen*. De steden waar de Heere gewerkt, gesproken en wonderen gedaan heeft, worden door Hem het oordeel aangezegd vanwege hun afwerende houding. Mattheus 11:20-24 *Toen begon Hij de steden waarin de meeste krachten door Hem verricht waren, te verwijten dat zij zich niet bekeerd hadden: Wee u, Chorazin, wee u, Bethsaïda! Want als in Tyrus en Sidon de krachten gebeurd waren die in u plaatsgevonden hebben, dan zouden zij zich allang in zak en as bekeerd hebben. Maar Ik zeg u: Het zal voor Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn op de dag van het oordeel dan voor u. En u, Kapernaüm, die tot de hemel toe verhoogd bent, u zult tot de hel toe neergestoten worden. Want als in Sodom de krachten waren gebeurd die in u hebben plaatsgevonden, dan zou het tot op de huidige dag gebleven zijn. Maar Ik zeg u dat het voor het land van Sodom verdraaglijker zal zijn op de dag van het oordeel dan voor u*. Als het goed is zijn we ons daarvan wel bewust, namelijk dat Degene die gekomen is om de wereld van schuld en dood en satan te verlossen, zal terugkomen om te oordelen de levenden en de doden. We hoeven elkaar niet te vertellen dat de Bijbel wordt afgesloten met het boek Openbaringen dat voor de gelovigen gelukkig uitloopt op het Nieuwe Jeruzalem en de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Maar voor dat het zover is, is er een vernietigend oordeel gegaan over de hele aarde – over alle goddeloze mensen en de duivel en zijn demonen – het vonnis dat beschreven wordt in Openbaring 14-20.

Jezus en de gehoorzaamheid

Laat niemand zeggen dat hij het niet weet. Kennis kan wegzakken, maar niemand hoeft onwetend te zijn. Iemand vraagt in zijn onschuld wellicht ‘Wat dit voor hem of haar betekent?’ Wel, het betekent dat u zich ernstig af moet vragen wat u wilt: ‘Wilt u het oordeel tegemoet gaan of wilt u gered worden van de komende toorn? Als het laatste het geval is – wat ik voor u hoop – dan kunt u het beste antwoorden met geloof en gehoorzaamheid aan God op alle terreinen van het leven. Dan is er een gereede kans dat u mag binnengaan in Gods Rijk. Het boek Openbaring verwoordt de noodzaak tot gehoorzaamheid ook in relatie tot het geloof in de Heere Jezus. Hier zien we de volharding van de heiligen. Openbaring 14:12 *Hier komen openbaar die de geboden van God en het geloof in Jezus in acht nemen.*

Doel van boek Jeremia

Dit zal niet het enige doel zijn van het boek Jeremia – de realiteit van het oordeel te onderstrepen – maar het is wel het aambeeld waarop de hamer bij elke nieuwe profetie klappen laat vallen. Als er een ding duidelijk wordt uit de profetieën van Jeremia dan is het de onontkoombaarheid van Gods oordeel, wanneer Gods volk zich weigert te bekeren. Wie het boek Jeremia met aandacht leest ziet het vonnis met elk hoofdstuk een stap dichterbij komen. Zeker, de profeet mag een uitweg wijzen en dat doet Jeremia die hamert op bekering. Als zelfs de redding van de ballingschap en de belegering van Jeruzalem niet langer tot de opties behoort, dan is er altijd nog de mogelijkheid van de overgave aan de vijand, de witte vlag. Mocht het geloofsinzicht dan niet doorbreken, dan toch het politieke inzicht zou je zeggen, maar het blijft uit, zeker bij de leidinggevendenden. In die zin belichten *de Klaagliederen* niet alleen wat deze dingen met een mens – zoals Jeremia – doen, maar ook bevestigen zij de onontkoombaarheid van Gods oordeel inclusief de meedogenloze kant ervan. Wij zouden wellicht de neiging hebben om God er toch vooral buiten te laten. Je kunt de dingen die zich in en rondom Jeruzalem voltrokken toch ook zien als een machts-politiek en militair gebeuren, maar Jeremia lijkt juist uit te laten komen dat het niets en Niemand anders is dan God Zelf Die het vonnis voltrekt over Zijn volk. *Klaagliederen 2:17 De HEERE heeft gedaan wat Hij Zich had voorgenomen, Hij heeft Zijn woord vervuld, dat Hij in de dagen van weleer geboden had. Hij heeft afgebroken, en niet gespaard, en Hij heeft de vijand over u verblijd; Hij heeft de hoorn van uw tegenstanders opgeheven.*

De HEERE heeft gedaan wat Hij Zich had voorgenomen, Hij heeft Zijn woord vervuld.

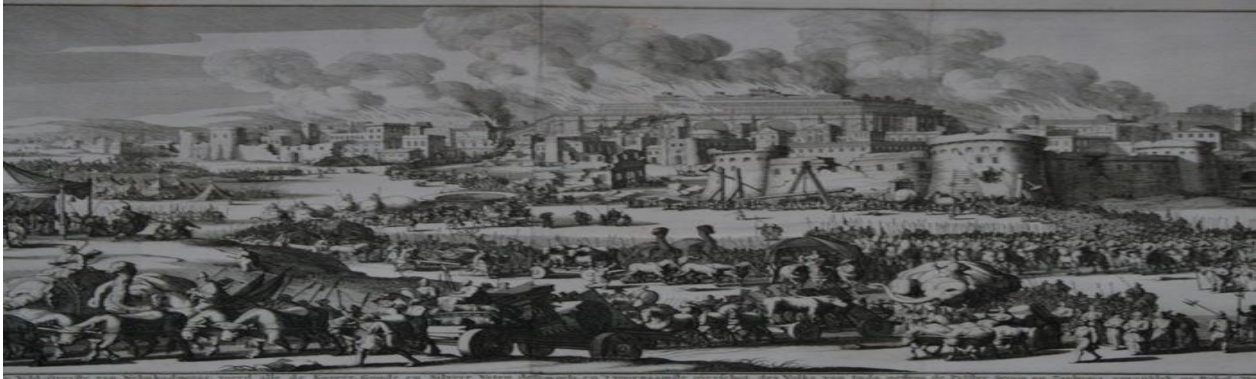

Achter de vijand is God aan het werk.

Voordat we er aan toekomen om ons af te vragen wat we zelf beter kunnen doen, wordt één ding onomstotelijk duidelijk: Het is God Zelf Die dit Zijn volk aandoet. Het is de HEERE Die alles wat het volk heeft tot op de grond toe afbreekt. We zagen dit al in de eerste verzen van *Klaagliederen 2*. Natuurlijk, je kunt zeggen dat God dit niet gedaan heeft, maar de Chaldeeën. Maar Israël laat zich niets wijsmaken.

Achter elke boogschutter stond de HEERE. Hij beval hen hun pijlen op de stad te richten. Hij doodde hun mensen. Klaagliederen 2:4 *Hij heeft Zijn boog gespannen als een vijand, Zijn rechterhand in de aanslag als een tegenstander; Hij doodde alle voor het oog begerenswaardige dingen. In de tent van de dochter van Sion heeft Hij Zijn grimmigheid als een vuur uitgestort.* Over dat laatste gesproken: *het vuur.* Wij kennen de naam van de persoon die de stad in de brand stak. Dat was Nebuzaradan, de leider van de lijfwacht van Nebukadrezar. Jeremia vertelt het zelf in Jeremia 52:12,13 *Daarna, in de vijfde maand, op de tiende van de maand – dat jaar was het negentiende regeringsjaar van koning Nebukadrezar, de koning van Babel – kwam Nebuzaradan, de bevelhebber van de lijfwacht, die in dienst stond van de koning van Babel, in Jeruzalem. Hij verbrandde het huis van de HEERE, het huis van de koning en alle huizen van Jeruzalem. Ja, alle huizen van de aanzienlijken verbrandde hij met vuur.*

Hij verbrandde het huis van de HEERE, het huis van de koning en alle huizen van Jeruzalem. Jan Luyken

Het was inderdaad diezelfde figuur die door zijn soldaten alle paleizen en de huizen van de aanzienlijken in vlammen liet opgaan. Maar als wij kijken naar de werkelijke dader, dan moeten we omhoog kijken. Het is de HEERE, de God van Israël. Klaagliederen 2:5 *De Heere is als een vijand geworden. Hij heeft Israël verslonden, al haar paleizen heeft Hij verslonden, haar vestingen te gronde gericht: Hij vermeerderde bij de dochter van Juda geklag en geklaag.* Die Nebuzaradan had zelfs niet het respect de tempel van de HEERE te ontzien. Deze stak hij ook in de brand; nadat hij het van alle kostbaarheden ontdaan had. Hoewel, feitelijk was het God Zelf die dit Zijn volk aandeed. Het leek wel een feestdag zoveel opgewonden stemmen klonken in de tempel en op het plein. Het was een drukte van jewelste. Klaagliederen 2:6,7 *Hij heeft als in een tuin Zijn hut met geweld omvergehaald, Hij heeft Zijn plaats van samenkomst te gronde gericht; De HEERE heeft in Sion laten vergeten feestdag en sabbat. Hij heeft in Zijn grimmige toorn verworpen koning en priester. De Heere heeft Zijn altaar verstoten, tenietgedaan Zijn heiligdom. Hij heeft in de hand van de vijand uitgeleverd de muren van haar paleizen. Zij hebben in het huis van de HEERE hun stem laten klinken als op een feestdag.* Het lijkt om gebouwen te gaan; het paleis en de tempel, maar het gaat om veel meer dan dat. Het gaat om de koning, om de regering en de wetten en de structuren die welvaart en welzijn moeten dienen. Maar het gaat ook om de priester en de dienst van de offers en de feestdagen. Het is allemaal te gronde gericht. Klaagliederen 2:6 *Hij heeft als in een tuin Zijn hut met geweld omvergehaald, Hij heeft Zijn plaats van samenkomst te gronde gericht; De HEERE heeft in Sion laten vergeten feestdag en sabbat. Hij heeft in Zijn grimmige toorn verworpen koning en priester.* Ook de muren rondom de stad Jeruzalem moesten er aan geloven. Zij – die tot op dat moment bescherming hadden geboden – werden omgetrokken door de vijand. De poorten werden uit hun grendels gehaald. Het is waar. De Chaldeeën waren de uitvoerders. Het was God Die dit bedacht had. Soms brengt de HEERE een meetlint mee om te herbouwen (Zacharia 1:16), ditmaal om af te breken

(Amos 7:7-9). Klaagliederen 2:8,9 *De HEERE heeft besloten om de muur van de dochter van Sion te gronde te richten; Hij heeft het meetlint uitgespannen, Hij heeft Zijn hand niet teruggetrokken van de verslinding. Hij heeft de vestingwal en de muur rouw doen bedrijven, samen zijn zij ingestort. Haar poorten zijn ter aarde gezonken, haar grendels heeft Hij vernield en gebroken. Haar koning en haar vorsten bevinden zich onder de heidenvolken. Het onderwijs in de wet ontbreekt. Ook hebben haar profeten geen visioen van de HEERE ontvangen.*

Niet alleen de gebouwen, maar het oordeel treft ook de mensen.

Men kan misschien leven zonder gebouwen en zonder een beschermende ring rondom de stad, maar men kan niet zonder mensen, men kan niet zonder *de koning en de priester en de profeet*; het zijn de gezalfden van de HEERE. Via deze mensen leidt God Zijn volk. En dan het meest fundamentele: Men kan niet zonder God. God heeft Zich teruggetrokken. God geeft geen visioenen meer. De profeten houden de hand op de mond. De priesters geven geen onderwijs meer uit de Thora. De koningen zijn weggevoerd; van hen heeft het volk ook niet veel meer te verwachten. Klaagliederen 2:9 *Haar poorten zijn ter aarde gezonken, haar grendels heeft Hij vernield en gebroken. Haar koning en haar vorsten bevinden zich onder de heidenvolken. Het onderwijs in de wet ontbreekt. Ook hebben haar profeten geen visioen van de HEERE ontvangen.* Aan de oudsten en de jongsten is te zien wat de weerslag is van al deze ellende. *De oudsten* – die normaal goede leiding geven aan het volk – weten het ook niet meer. Ze zijn in diepe rouw, met stof op hun hoofd en een rouwkleed om hun schouder net als de meisjes die normaal elke fijne gebeurtenis bezingen met gezang en de daarbij horende reidans. De meisjes lopen er verloren bij het hoofd naar de grond gericht. Klaagliederen 2:10 *Zij zitten zwijgend op de grond, de oudsten van de dochter van Sion. Zij hebben stof op hun hoofd geworpen, zich met rouwgewaden omgord. Zij laten hun hoofd ter aarde hangen, de jonge vrouwen van Jeruzalem.* En nu we het toch over de jongsten van de stad hebben. Wat te denken van de kinderen en de zuigelingen. Ze hebben zo'n honger. Het is niet om aan te zien. Het lijden en sterven van kinderen in tijden van oorlog grijpt ieder mens aan. Omdat ze zelf nog niet na kunnen denken, blijven ze vragen om eten en drinken dat er gewoon niet is. 'Is er geen brood en wijn?' 'Nee, het is er niet. Alles is op. We gaan allemaal sterven.' Het leven stroomt uit de kinderen weg. Het is niet om aan te zien. Klaagliederen 2:11,12 *Mijn ogen zijn verteerd door tranen, mijn binnenste is vol onrust. Mijn ingewanden zijn ter aarde uitgestort, vanwege de breuk van de dochter van mijn volk, om het bezwijken van kind en zuigeling op de pleinen van de stad. Tegen hun moeders zeggen zij: Waar is er koren en wijn? terwijl zij bezwijken als dodelijk gewonden op de pleinen van de stad, terwijl hun leven wegvloeit op de schoot van hun moeders.*

Zij laten hun hoofd ter aarde hangen, de jonge vrouwen van Jeruzalem.

De heerlijkheid van de dingen suggereert ten onrechte een onvergankelijkheid.

Je kunt je afvragen hoe het zover heeft kunnen komen met Israël? Ditmaal is de vraag stellen niet hetzelfde als haar beantwoorden. Het is en blijft een onopgeloste vraag. Wij tasten hierbij letterlijk en figuurlijk in het duister. De duivel zal het weten. Ook de HEERE vraagt Zich hardop af of iemand zoiets gezien heeft 'dat een volk zijn god verlaat.' Als zo'n volk totaal uit zijn verband gerukt wordt, zodat er bijna niets meer van overblijft. Dan is het niet alleen met zo'n volk, maar ook met zijn goden zo goed als afgelopen. Maar Israël heeft in de tijd van grote zegen en voorspoed, vrede en gerechtigheid, macht en overmacht – de tijd van koning Salomo – zijn God verlaten. Dat was het begin van het einde. Wat heeft hen bewogen? Het was niet dat ze het niet wisten. Ze hadden de Thora en de priesters, die het volk onderwezen. Ook was het niet zo dat ze niet werden gewaarschuwd. God stuurde elke nieuwe tijd weer nieuwe profeten. Wij houden het er op dat een term als eeuwig – steevast gekoppeld aan de verbonden – een valkuil zou kunnen zijn, maar als we eerlijk zijn moeten we toegeven dat het woord *eeuwig* in ons hoofdstuk ontbreekt. Het is zelfs de vraag of ons hoofdstuk een antwoord op die vraag zoekt of geeft. Ons hoofdstuk getuigt meer en sterker van een soort van verbazing, zo niet verbijstering. Hoe is het mogelijk dat God Zijn eigen werk, Zijn eigen stad, Zijn eigen huis, zijn eigen volk tot op de grond toe afbreekt. Dat had men nooit verwacht. Blijkbaar kan iets wat een mens zichtbaar en tastbaar met trots vervult, diezelfde mens in de luren leggen. Blijkbaar kan zoiets de illusie wekken van eeuwigheid en onvergankelijkheid. Dat dat mogelijk is, zien we bijvoorbeeld in het Nieuwe Testament als de leerlingen zich vergapen aan de heerlijkheid van de – door Herodes gerestaureerde – tempel. Wat een mooie tempel is het! Dat ze daarmee suggereren dat die tempel onaantastbaar is, kan blijken uit Jezus' reactie: *'Er zal geen steen op de andere blijven.'* Marcus 13:1,2 *En toen Hij uit de tempel ging, zei een van Zijn discipelen tegen Hem: Meester, kijk, wat een stenen en wat een gebouwen! En Jezus antwoordde hem: Ziet u deze grote gebouwen? Er zal niet één steen op de andere steen gelaten worden die niet afgebroken zal worden.* Als de gezichten de spiegel van de ziel zijn, zien we grote verbijstering op het gezicht van Jeremia bij de afbraak van alles wat kostbaar was in het geloof van Israël. Afbraak van gebouwen zoals de tempel en de paleizen en de muren tot en met de mensen, de koningen, priesters en profeten, de gebruiken en misschien nog wel het meest schrijnend de kinderen; de meest kwetsbaren. Dat zal God nooit doen, moet men gedacht hebben. Ook tijdens de beroemde tempelprediking van Jeremia zien we dat het volk zich beroept en zelfs beroemt op de tempel. Hun slogan is: Dit is de tempel van de HEERE. Jeremia 7:4 *Stel uw vertrouwen niet op bedrieglijke woorden: De tempel van de HEERE, de tempel van de HEERE, de tempel van de HEERE is dit!* Ook hier – in Jeremia 7 – wordt door de mensen de naam van een gebouw genoemd. Alsof een gebouw – zelfs als het de tempel is – hen kan redden. Met de naam van het gebouw doelen ze waarschijnlijk op de heerlijke werkelijkheid dat de Allerhoogste God van de hemel op aarde onder de mensen woont. Het volk Israël had de neiging te denken dat het feit alleen al dat de HEERE in hun midden in de tempel woonde een altijddurende garantie was voor een goed en gezegend leven. Maar daarin vergisten ze zich heel erg. Uit Klaagliederen 2 mag blijken dat dit de grootste schok was dat de HEERE Zijn eigen huis omverhaalde.

De HEERE haalde Zijn eigen huis omver.

Klaagliederen 2:1	en Hij heeft aan de voetbank van Zijn voeten niet gedacht op de dag van Zijn toorn.
Klaagliederen 2:4	In de tent van de dochter van Sion heeft Hij Zijn grimmigheid als een vuur uitgestort.
Klaagliederen 2:6	Hij heeft Zijn plaats van samenkomst te gronde gericht; De HEERE heeft in Sion laten vergeten feestdag en sabbat. Hij heeft in Zijn grimmige toorn verworpen koning en priester.
Klaagliederen 2:7	De Heere heeft Zijn altaar verstoten, tenietgedaan Zijn heiligdom. Hij heeft in de hand van de vijand uitgeleverd de muren van haar paleizen. Zij hebben in het huis van de HEERE hun stem laten klinken als op een feestdag.

De HEERE had Zijn volk de Thora gegeven. Als ze daar niet naar handelden zou het met hun, maar ook met die mooie tempel gedaan zijn. Ook wat dit betreft wil de HEERE ons leren dat we nooit *nooit* moeten zeggen. Want het gaat wel allemaal te gronde. God richt het te gronde. Wie had dat gedacht. Afgedacht van de achterliggende oorzaak van dit gebeuren – de duivel, hoogmoed, vertrouwen op eigen kracht en inzicht – wordt feitelijk één reden aangewezen als de grote boosdoener: de ongehoorzaamheid. Klaagliederen 2:14 *Uw profeten hebben voor u gezien valse visioenen en dwaasheid; uw ongerechtigheid hebben zij niet bekendgemaakt om uw gevangenschap om te keren, maar zij hebben lasten voor u gezien van valsheid en misleidingen.* Niet alleen volgde men de ware profeten zoals Jeremia niet, maar men hechtte ook nog geloof aan de valse profeten. De gehoorzaamheid was ver te zoeken. Men zocht zekerheid in wat achteraf niet anders dan *leugens* en valse profetie aangemerkt kan worden. Er valt veel te zeggen, toch kunnen we wat dit betreft kort zijn. Dat gaat op voor het Oude maar ook voor het Nieuwe Verbond. Het Verbond staat of valt aan de kant van de mens bij gehoorzaamheid of ongehoorzaamheid. Het is het laatste geworden.

Zie, HEERE, en aanschouw aan wie U zo gedaan hebt!

Hoe moet het nu verder met Israël?

Over de diagnose is geen verschil van inzicht. Het is gebeurd met Jeruzalem en Juda. Ze zijn kapotgeschoten en voor zover dat nog niet afdoende was, heeft de honger en de pest en het vuur de rest gedaan. De wond is te groot om te kunnen genezen. Klaagliederen 2:13 *Wat zal ik u voorhouden, mem waarmee u vergelijken, dochter van Jeruzalem? Waaraan zal ik u gelijkstellen, zodat ik u zal troosten, maagd, dochter van Sion? Want groot als de zee is uw breuk! Wie kan u genezen? Wij mensen*

zijn van die achteraffers. Hadden we nou maar dit. Hadden we nou maar dat. We zeggen tegen elkaar: 'As we nou zus of zo gedaan hadden. 'As is verbrande turf', zegt het spreekwoord. We hebben het niet gedaan. 'Gedane zaken nemen geen keer', zegt een ander spreekwoord. Maar ook Jeremia kan het niet nalaten er over te beginnen. Waren die vervelende valse profeten nu maar niet op het toneel verschenen. Of andere verwijt: 'Waarom geloofde men die profeten wel en hem niet?' Klaagliederen 2:14 *Uw profeten hebben voor u gezien valse visioenen en dwaasheid; uw ongerechtigheid hebben zij niet bekendgemaakt om uw gevangenschap om te keren, maar zij hebben lasten voor u gezien van valsheid en misleidingen.* Een ding is duidelijk. De vijanden van Israël lijken hun zin gekregen te hebben. Die kunnen hun ogen niet geloven. Wat, is dit Jeruzalem? De stad die volmaakt zou zijn in schoonheid? Dat was Jeruzalem. Psalm 50:2 *Uit Sion, de volmaakte schoonheid, verschijnt God blinkend.* Moet je nu eens zien. Een rokende puinhoop. Klaagliederen 2:15 *Alle voorbijgangers hebben over u de handen ineengeslagen. Zij sisten van afschuw en schudden hun hoofd over de dochter van Jeruzalem: Is dit de stad waarvan men zei: Volmaakt van schoonheid, een vreugde voor heel de aarde? Zelfs de tegenstanders weten haarfijn te vertellen hoe dit zo allemaal gekomen is. Zelfs die Nebuzaradan verschool zich er achter. 'Ja, jullie hebben tegen de HEERE gezondigd. Het lijkt net alsof ik dit allemaal doe – zei Nebuzaradan – maar het is jullie eigen God die je dit aandoet.'* We lezen het in Jeremia 40:2,3 *De bevelhebber van de lijfwacht liet Jeremia halen en zei tegen hem: De HEERE, uw God, heeft dit kwaad over deze plaats uitgesproken, en de HEERE heeft het doen komen en gedaan zoals Hij gesproken had, want u hebt tegen de HEERE gezondigd en niet naar Zijn stem geluisterd. Daarom is dit woord aan u geschied.* De anderen bleken even goed op de hoogte. Het gaf hun voor hun gevoel nog meer het recht om het volk Israël te haten. Deed hun eigen God hen dit niet aan? Klaagliederen 2:16,17 *Zij hebben over u hun mond opengesperd, al uw vijanden. Zij sisten van afschuw en knarsetandden, zij zeiden: Wij hebben haar verslonden! Ja, dit is de dag die wij verwacht hebben, wij hebben hem gevonden en hebben hem gezien! De HEERE heeft gedaan wat Hij Zich had voorgenomen, Hij heeft Zijn woord vervuld, dat Hij in de dagen van weleer geboden had. Hij heeft afgebroken, en niet gespaard, en Hij heeft de vijand over u verblijd; Hij heeft de hoorn van uw tegenstanders opgeheven.* Het volk doet het enige wat hen overblijft en dat is roepen tot God. Ze huilen van spijt om de dingen die ze hebben gedaan. Ze huilen van angst om het leven dat voor hen ligt. Ze huilen van de pijn om wat ze allemaal meemaken met hun eigen kinderen. Tranen stromen als een rivier.

Wat moeten we doen?

Dat is misschien het enige wat overblijft, maar ook het enige wat de HEERE raakt: berouw en bekering. Maar dan moet het wel oprecht zijn. Klaagliederen 2:18,19 *Hun hart schreeuwde het uit tot de Heere: Muur van de dochter van Sion, laat tranen als een beek naar beneden stromen, dag en nacht! Gun uzelf geen rust, laat uw oogappel niet stilstaan! Sta op, weeklaag in de nacht, vanaf de eerste nachtwake!*

Stort uw hart uit als water voor het aangezicht van de Heere! Hef tot Hem uw handen op, vanwege het leven van uw kleine kinderen, die van honger versmachtten op de hoeken van alle straten. Het is huilen en bidden. Met hun berouw en gebeden kunnen ze Gods hart openen. Koning David weet het wel. Psalm 51:19 De offers voor God zijn een gebroken geest; een verbrijzeld en verslagen hart zult U, o God, niet verachten. Het is er. *het besef van schuld en het berouw.* Men wendt zich tot God. Jeremia doet er nog een schepje bovenop. Hij doet een hartstochtelijk beroep op *Gods barmhartigheid.* Het liegt er niet om. Er is nogal wat gebeurd. Vrouwen eten hun eigen – gestorven – kinderen op. Profeten en priesters worden gedood in het heiligdom van de HEERE. Jeremia is helemaal van de kaart. Klaagliederen 2:20 *Zie, HEERE, en aanschouw aan wie U zo gedaan hebt! Moeten vrouwen hun eigen vrucht eten, kleine kinderen die zij op handen droegen? Moeten dan in het heiligdom van de Heere gedood worden priester en profeet?* Maar het gaat nog verder. Op straat liggen de dode lichamen van meisjes en jongens, die meedogenloos zijn afgeslacht. God, Die tot op dat moment de Beschermheer van Zijn volk was – niets moest Hij van de vijand hebben – lijkt die vijand nu uit te nodigen om Zijn eigen volk pijn te doen. Klaagliederen 2:21,22 *Zij liggen ter aarde op de straten, jong en oud. Mijn jonge vrouwen en mijn jongemannen zijn door het zwaard gevallen. U hebt hen gedood op de dag van Uw toorn, U hebt hen afgeslacht, en niet gespaard. U hebt bijeengeroepen, als op een feestdag, verschrikkingen voor mij van rondom!* Het oordeel van God is een realiteit. Wanneer Gods volk Hem niet langer zijn vertrouwen schenkt en Hem niet gehoorzaam is, dan kan het even duren, maar van uitstel komt geen afstel: Het oordeel van God is onvermijdelijk en gruwelijk hard voor degenen die Hem de rug toekeerden. De anders zo genadige God kent op dat moment geen genade. Klaagliederen 2:22 *En niemand is op de dag van de toorn van de HEERE ontkomen of ontvlucht! Wie ik op handen heb gedragen en heb grootgebracht, heeft mijn vijand omgebracht!* Daarmee eindigt ook dit Klaaglied. Niet met een teken van hoop. Maar met het onafwendbare feit van het oordeel en de uitvoering daarvan. Laat dit een les zijn voor Israël en voor de volken en ook voor ons. Het is zoals Hebrëeën 10:31 zegt: *Vreselijk is het te vallen in de handen van de levende God.* Alleen oprecht berouw en bekering kan ons redden van de eeuwige toorn.

Muur van de dochter van Sion, laat tranen als een beek naar beneden stromen, dag en nacht.

